

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรม การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยว ชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ในช่วงระหว่าง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2549 - ตุลาคม พ.ศ. 2549 จำนวน 21,225 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) โดยการกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547, หน้า 117) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 393 คน

การเก็บข้อมูลจะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยสอบถาม นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยว ชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จนครบจำนวน 393 คน

#### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือใน การรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวใน ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี)

ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส และวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบคำตอบข้อใดข้อหนึ่งเพียงข้อเดียวในแต่ละข้อ ซึ่งตัวแปรที่ได้รับที่ได้อาจเป็นตัวแปรในระดับนามบัญญัติ และระดับเรียงลำดับ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นลักษณะข้อมูลความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ลักษณะคำถามแบบถูกผิด จำนวน 20 ข้อ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน และนำคะแนนมาจัดกลุ่มเพื่อจัดระดับความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มระดับความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ตอบถูกน้อยกว่า ร้อยละ 70 หรือ ได้คะแนนอยู่ระหว่าง 0-13 คะแนน
2. กลุ่มระดับความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ตอบถูกมากกว่า ร้อยละ 70 หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

ตอนที่ 3 เป็นลักษณะการวัดพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จำนวน 14 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบถูกผิด ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน และนำคะแนนมาจัดกลุ่มเพื่อจัดระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่ำ คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 70 หรือ ได้คะแนนอยู่ระหว่าง 0-9 คะแนน
2. กลุ่มระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสูง คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ตอบถูกมากกว่าร้อยละ 70 หรือ ได้คะแนน 10 คะแนนขึ้นไป

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการท่องเที่ยวศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จำนวน 6 ข้อ

### การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลและเนื้อหาต่างๆ จากตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎี แนวความคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ศึกษารูปแบบเครื่องมืองานวิจัยที่มีโครงสร้าง และเนื้อหาที่สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ โดยศึกษางานวิจัยของ เพ็ญลักษณ์ เกตุทัต

(2546, หน้า 143 - 148) ศรีเรือน ทองใหญ่ (2546, หน้า 182 - 184) และเปรมวดี ณ นครพนม (2545, หน้า 92 - 97) แล้วยกร่างแบบสอบถามเป็น 4 ตอน

2. เสนอร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ความเห็นชอบ นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะ

3. การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความสมบูรณ์ถูกต้องของโครงสร้างเนื้อหา และความชัดเจนของภาษาที่ใช้เขียนแบบสอบถาม ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบไปด้วย

3.1 นายธีรรัตน์ ชีระวุฒิพันธุ์

นักวิชาการป่าไม้ 6 ว หัวหน้าสถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 5 (ชลบุรี)

3.2 นายวัลลภ แว่วจิต

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี

3.3 นายธนพงษ์ รัตนวณิรัตน์

นักวิชาการป่าไม้ 7 ว สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี

3.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข

อาจารย์ภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

3.5 นายเฉลิม นิลนุ่น

วิทยาการประจำศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี)

4. นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดสอบไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่า KR-20 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 123 - 125) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

6. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว จำนวน 393 ฉบับ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป

## การเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่ศูนย์ศึกษารรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) เพื่อเก็บข้อมูล นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษารรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จนครบจำนวน 393 ฉบับ

2. ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้มาทั้งสิ้น 393 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดกระทำข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วคัดเลือกรูปแบบที่ไม่สมบูรณ์ออก

2. นำแบบสอบถามที่ถูกต้องมาลงรหัส (Coding) ให้เรียบร้อย

3. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมประมวลผลข้อมูล

สำเนารูป SPSS Version 11 (SPSS for Windows Version 11)

## เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม

การสรุปผลการศึกษาค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษารรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) เกณฑ์การประเมินค่าคะแนนที่ได้จากการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น ผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณหาความกว้างของชั้น (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2544, หน้า 29) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3 - 1}{3} \\ &= 0.33 \end{aligned}$$

เกณฑ์ในการประเมินผลแบบสอบถาม ความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.67 - 1.00 หมายถึง ความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 0.34 - 0.66 หมายถึง ความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.33 หมายถึง ความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) อยู่ในระดับน้อย

การสรุปผลการศึกษาค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) เกณฑ์การประเมินค่าคะแนนที่ได้จากการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น ผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณหาความกว้างของชั้น (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2544, หน้า 29) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{3 - 1}{3} \\
 &= 0.33
 \end{aligned}$$

เกณฑ์ในการประเมินผลแบบสอบถาม พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.67 - 1.00 หมายถึง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 0.34 - 0.66 หมายถึง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.33 หมายถึง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) อยู่ในระดับน้อย

### การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ข้อมูลสำเร็จรูป SPSS Version 11 (SPSS for Windows Version 11) สำหรับค่าสถิติมีดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่า *T-test* และ *F-test* กรณีที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Multiple Comparison หรือ Post Hoc Comparison) ทดสอบด้วยวิธีการของ LSD (Fisher's Least Significant Difference Test)